

14 מסתבר שעקב זאת יהיה היום הזה כיום-טוב ואסורין
 15 בו בהספד ובתענית⁴⁵ –
 16 ובמיוחד כאשר, כמשמעו, סובר הרמב"ם,¹⁶
 17 ש"מתנדיים עצים" רק למערכה, וגם בזה די כדי
 18 לכותם "קרבן"⁴⁶, הרי ודאי קשה לומר שנדבת העצים
 19 הזו למערכה היתה "קרבן העצים" של תשע
 20 המשפחות, ושבעקבותיה היה יום זה "כמו יום-טוב
 21 ואסורין בו בהספד ובתענית...": העצים היו רק הכשר
 22 קרבן ונדבו אותם לציבור⁴⁷, וכיצד אפשר אפוא לומר
 23 שבגללם יהי "כמו יום-טוב ואסורין בו בהספד
 24 ובתענית" במשפחה זו⁴⁸. לפיכך סובר הרמב"ם ש"ויום
 25 שיגיע לבני משפחה זו להביא העצים היו מקריבין
 26 עולות נדבה וזהו קרבן העצים והיה להם (מסיבה זו)
 27 כמו יום-טוב ואסורין בו בהספד ובתענית ובעשיית
 28 מלאכה" עקב עולות הנדבה⁴⁹ שהן קרבן גמור⁵⁰.

1 קרבן, ובכל הפרטים. לפיכך סובר רבי שהעצים חייבים
 2 במלח, הגשה וכדומה, בכל הפרטים קרבן מנחה⁴²,
 3 כפשוטו.
 4 לעומת זאת לפי חכמים, למרות שלומדים ש"קרבן
 5 מלמד שמתנדבים עצים", ובתורה מכונים העצים
 6 "קרבן העצים", בכל זאת אין זה מחייב חידוש גדול
 7 כל-כך, שהעצים הם קרבן לכל פרטיו, ומסתפקים
 8 בחידוש שחל בהם פרט אחד של קרבן – שהם
 9 נשרפים על המזבח, וקרבן, או, לדעת הראב"ד,
 10 שמקריבים אותם בפני עצמם על המזבח⁴³.

ו.

הסבר דברי הרמב"ם

11 לפי-זה מובן גם בענינו: הרמב"ם פוסק כחכמים,
 12 ולכן אף אם נאמר שהעצים עצמם מובאים על המזבח,
 13 כדעת הראב"ד⁴⁴, בכל זאת, אין הם קרבן גמור, ואין

(42) אבל ראה לעיל הערה 24 לדעת ר"ג.

(43) ועפ"ז יומתקו דברי הגמרא (שם כ, ב): מאן שמעת ל' דאמר עצים אקרי קרבן רבי, וראה תורה מלמד בסופו.

(44) ראה מל"מ הל' כלי המקדש שם: דע"כ לא בעינן שיהיו משל ציבור אלא כמה שהוא צורך למזבח אבל כל שיש צורך במערכה יכול להתנדב להביא עצים כמו כל קרבן נדבה וכמ"ש רבינו ריש פי"ד ופי"ו מהל' מעה"ק דין ג. ועיי"ש. ובמניח מצוה רפה בסופו דפלוגת רבי ורבנן אם עצים הם קרבן, היינו במתנדב עצים למזבח לא עצי המערכה רק להקריבם כו'. וכ"פ הרמב"ם בהל' מעה"ק. וכוונתו בפשטות למ"ש שם פט"ז הי"ג. וראה הערה 46. 47.

(45) שם שא"כ להמל"מ הנ"ל. וראה פני משה לירושלמי שקלים שם. לקמן הערה 48.

(46) ראה הרמב"ם פי"ד מהל' מעה"ק סה"א "או עצים למערכה מפני שהן כקרבן" ובכס"מ שם "בסיפרא פ"ט". ובפ"ט מהלכות ביאת המקדש ה"ה "המסדר שני גזרי עצים על המערכה ה"ה כמקטיר איברים וחייב מיתה שהעצים קרבן הוא", ומשנה מל' הגמרא (יומא כד, ב. צוין בכס"מ) (וראה שם כו, ב) – דעת ר"י דהוי עבודה תנחה. אבל לא כתבו לגבי עצי המערכה בכלל. וראה מ"ש בפי"מ מנחות שם. וראה מכתבי תורה מכתב קמו.

(47) שהרי עצי המערכה לקרבנות (גם של יחיד) צ"ל של צבור כמ"ש במל"מ וחסדי דוד (דלעיל הערה 9) בהט' משפחות. וראה מנחות (בקרבן יחיד) כא, ב ואל"ך, הביא עצים כו' משל צבור. תו"כ ויקרא א, ח (פ"ו, ה), ב, יג (פי"ד, ה). רמב"ם הל' איסור"מ ספ"ה (וראה שם רפ"ד דשקלים). לח"מ שם פ"ו ה"ב. ולפי התוספתא שקלים פ"ג, ג שהובא בתורה מלמד (מנחות כ, ב) יחיד המנדב עצים לדעת רבנן מוסרו לצבור, ראה מפרשים לתוספתא שם. וכן תפס הרב המג"מ במל"מ (פי"ד מהל' שקלים ה"ו) בזה שמתנדבים עצים. ולפי"ז י"ל שזהו גם כוונת הרמב"ם ברפ"ד ובפט"ז מהל' מעה"ק שם. ועפ"ז מובן בפשטות מש"כ בפט"ז הי"ג שם "ואם רצה להביא דמי עצים יביא". ראה ברכת הזבח למנחות ק, ב. חסדי דוד לתוספתא שקלים שם (נדפס בפ"ע). וראה מכתבי תורה שם. ושם "דגדר קרבן עצים הרמב"ם לא ס"ל כלל". עיי"ש.

ולפי"ז צ"ל שהחידוש דרבנן מלמד שמתנדבים עצים הוא: א) דמהני מסירה לציבור, וכמ"ש הרמב"ם פ"ח מהלכות כלי המקדש ה"ז* (ב. הרי"ז נקרא שהוא התנדב קרבן (ולא רק נדבה לבדה"ב וכיו"ב). שלכן כתבו הרמב"ם ברפ"ד מהל' מעה"ק, נוסף על דין הנ"ל בהלכות כלי

המקדש, ונוגע להדין דאבל אינו משלח קרבנות כל שבעה אפי' עצים (רמב"ם הלכות ביאת המקדש פ"ב הי"א). אף שלפ"ז צע"ק דברפי"ד מהלכות מעה"ק כתבו ביחד דמתנדב או נודר יין בפ"ע או לבונה בפ"ע או שמן בפ"ע או עצים למערכה. וכן כללם יחד לענין הדין דאבל בהלכות ביאת המקדש שם. ובאחרונים הביאו ראי' מזה (ממ"ש הרמב"ם אבל אינו משלח עצים. ועוד) שס"ל שהוא דין קרבן בפ"ע על המערכה. אבל להעיר דמצניו שיכות היחיד גם בקרבנות צבור ממש, וכבמחצית השקל דאף דנעשית לגמרי ממון צבור בכ"ז בקש משה (קרח טז, טו. במדבר"ר פי"ח, י. פרשי"ש) "אל תפן אל מנחתם" שיש להם חלק כו' (ראה סה"מ תשי"א ע' 31 בהערה). ואי"כ לא יפלא בנדודי. ולהעיר מתוס' רפ"ד דפסחים מירושלמי "אי"כ קרבן תמיד שהוא לכל ישראל כו' יהא בכל יום אסור במלאכה ומשני שאני תמיד כו'" (וראה מפענצ"פ ס"ב וס"ד, ר, וט"ו). ועצ"ע בכ"ז. ואכ"מ.

(48) אבל להפני משה בירושלמי שקלים שם מביא הירושלמי ראי' לדעה א' דהעצים למערכה לא היו מכשירי קרבן כ"א גופו של קרבן ולכן אסור בהספד ותענית ודוחה ת"ב. ואולי כוונתו דהעצים הם קרבן יחיד ולכן הוא כגופו של קרבן וכפי' הראב"ד לתו"כ ופשטות דברי הירושב"א הנ"ל. אבל דוחק הוא, דהרי מדובר בעצים (שבאו במקום עצים שבלשכה, היינו) למערכה. וכי"כ בשע"מ הל' שקלים שם בסופו דלר' אחא לרבנן בירושלמי שם באים עצים משל יחיד והיינו קרא דנחמי. ולפי' הק"ע דאף לקרבנות צבור התנדבו אלו ולכן נשאר היו"ט לדורות. וראה תק"ח שם. וכמה גי' ופירושים בירושלמי. וראה שי"ק שם. מפרשי הירושלמי במגילה פ"א ה"ד. ועוד.

(49) וכ"כ במל"מ הל' כלי המקדש שם, דהיו"ט שלהם ואיסור הספד ותענית לא הי' מצד עצי המערכה כ"א מצד העולות נדבה.

(50) במל"מ שם כתב דמ"ש הרמב"ם בה"ז "אפילו יחיד שהתנדב עצים או גורים במערכה אסור באותו היום בהספד ובתענית ובעשיית מלאכה ודבר זה מנהג" – "לא מייירי בדמסר לציבור אלא הכוונה היא שהתנדב עצים משלו כו' (כניל הערה 44) יכול להתנדב עצים עמו כמו כל קרבן נדבה וכמ"ש רבינו ריש פי"ד ופי"ו מהל' מעה"ק דין י"ג עיי"ש". אבל (נוסף על הנ"ל בהערה 47, ש"ל לדעת הרמב"ם מוסרו לציבור) לפי"ז א"מ: א) לשון הרמב"ם "אפילו יחיד שהתנדב כו' שמשמע שהחידוש הוא רק בזה שיחיד התנדב. ולא חידוש בעצם הענין. (ב) הו"ל להביא כאן ראי' דעצים איקרי קרבן ככרפי"ד דמע"ק.

(* ראה ירושלמי שקלים תענית ומגילה ת"ל ובמפרשים שם. מל"מ ושע"מ הלכות שקלים שם. גבו"א תענית כז, א. ד"ה שאפילו ואיל"ן.